

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžsk/146/2018
Identifikačné číslo spisu: 7017200143
Dátum vydania rozhodnutia: 21.04.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Adamcová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:7017200143.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Adamcovej a členiek senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a JUDr. Violy Takáčovej, PhD., v právnej veci žalobcu: B. Z., nar. XX. W. XXXX, bytom F. XX, N., proti žalovanému: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Odbor pomoci v hmotnej núdzi a štátnych sociálnych dávok, so sídlom Špitálska 8, Bratislava, o preskúmanie rozhodnutia žalovaného č. UPS/US1/SSVOPHNSSD/SOC/2016/13234-0003 Pa zo dňa 14. decembra 2016, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 27. júla 2018, č. k. 5Sa/9/2017-63, takto

rozhodol:

- I. Najvyšší súd Slovenskej republiky návrh na priznanie odkladného účinku kasačnej sťažnosti zamietla.
- II. Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 27. júla 2018, č. k. 5Sa/9/2017-63, zamietla.
- III. Účastníkom nárok na náhradu trov kasačného konania nepriznáva.

Odôvodnenie

I.

Konanie pred správnym súdom

1. Krajský súd v Košiciach (ďalej v texte rozhodnutia aj „krajský súd“ alebo „správny súd“) právoplatným rozsudkom č. k. 5Sa/9/2017-63 zo dňa 27. júla 2018 postupom podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z.z. Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia a postupu Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny, Odbor pomoci v hmotnej núdzi a štátnych sociálnych dávok č. UPS/US1/SSVOPHNSSD/SOC/2016/13234-0003 Pa zo dňa 14. decembra 2016 (ďalej len „rozhodnutie žalovaného“), ktorým žalovaný zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Košice č. KE1/OHNNVáŠSD/HNNV KE I,IV/SOC/2016/16903-0031 zo dňa 20. septembra 2016 (ďalej len

„rozhodnutie prvostupňového orgánu“), ktorým podľa § 10 ods. 3, § 25 ods. 2 zákona č. 417/2013 Z.z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 417/2013 Z.z.“) a zákona č. 601/2003 Z.z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 601/2003 Z.z.“) bola žalobcovi znížená pomoc v hmotnej núdzi na sumu 55,80 eur mesačne od 01. septembra 2016 z dôvodu zmeny skutočností pri posúdení nároku na pomoc v hmotnej núdzi.

2. V odôvodnení rozsudku krajský súd poukázal na to, že žalobcovi ako príjemcovi pomoci v hmotnej núdzi bola zaslaná výzva na predloženie tlačiva „Ponuka“ s vyznačením, či ponúkaný výkon činnosti prijíma alebo odmieta, pričom obsahom bola ponuka vykonávania pracovných činností v rozsahu 32 hodín mesačne na obdobie od 01.09.2016 do 31.12.2016 podľa rozpisu. Priložené tlačivo ponuky bolo potrebné doručiť Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Košice (ďalej len „ÚPSVaR Košice“) do 5 pracovných dní. Zásielka bola doručená dňa 30. augusta 2016. Vo výzve bol žalobca poučený, že ak ponuku činnosti odmietne alebo nedoručí na ÚPSVaR Košice v stanovenej lehote alebo po jej akceptovaní sa na výkon prác nedostaví, dávka sa v zmysle § 10 ods. 3 zák. č. 417/2013 Z.z. zníži o 61,60 Eur. Žalobca na výzvu nereagoval a ÚPSVaR Košice nedoručil tlačivo „Ponuka“, čo sa považovalo za prejav nesúhlasu zúčastniť sa výkonu činností v zmysle § 10 ods. 3 zák. č. 417/2013 Z.z. a za odmietnutie ponuky, na základe čoho došlo k zmene skutočností rozhodujúcich na nárok na pomoc v hmotnej núdzi.

3. Žalobca v odvolaní proti rozhodnutiu prvostupňového orgánu uviedol, že predmetnú „Ponuku“ na ponúkanú prácu neprebral z dôvodu nezdržovania sa na adrese v čase doručovania zásielok. Ďalej uviedol, že ponúkanú prácu považuje za porušenie jeho práv, ktoré mu garantuje Ústava SR v čl. 18 ods. 1, ods. 2 písm. c), d), e) v ktorom sa uvádza, že nikoho nemožno poslať na nútené práce alebo nútené služby. Ponúknutú prácu považoval za zbytočne zaťažujúcu, keďže v súčasnosti vystupuje v rôznych správnych konaniach, súdnych konaniach a priestupkových konaniach, v ktorých obhajuje jednak priamo vlastné práva a právom chránené záujmy, ktoré mu boli odopreté zo strany štátu, ale taktiež široké spektrum občanov SR. Predmetná ponuka na vykonávanie činností, a to ešte v čase od 8:00 hod. do 12:00 hod. sa mu javila jednoznačne ako činnosť, ktorá by ho zbytočne zaťažila a ako nástroj, ktorý niektorý zamestnanec ÚPSVaR Košice buď sám alebo možno aj určitá skupina zamestnancov, využili, resp. zneužili na to, aby ho tým zámerne a zbytočne zaťažili, a aby tak priamo ovplyvnili niektoré konania, v ktorých vystupuje ako účastník. Podľa názoru žalobcu rozhodnutie prvostupňového orgánu bolo vydané na základe aplikácie ustanovenia právneho predpisu, ktorý jednoznačne nesie obligatórne znaky skutku v zmysle § 192 ods. 1 v jednočinnom súbehu so skutkom § 179 ods. 1 Trestného zákona.

4. Žalovaný v napadnutom rozhodnutí zamietajúc odvolanie žalobcu konštatoval, že postup prvostupňového správneho orgánu bol v súlade s platnými právnymi predpismi. Nestotožnil sa s konštatovaním ÚPSVaR Košice, že žalobca na výzvu nereagoval s poukazom na doručenie písomného Vyjadrenia sa k výzve Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Košice - aktivačného centra vedenej pod sp. č. KEO/AC/ZAM/2016/68917/2 dňa 05. septembra 2016, avšak žalobca ÚPSVaR Košice nedoručil „Ponuku“, a teda sa v stanovenej lehote nevyjadril či ju prijíma alebo odmieta a na výkon činností v zmysle § 10 ods. 3 zák. č. 417/2013 Z.z. nenastúpil, a to aj napriek tomu, že bol poučený o dôsledkoch jej odmietnutia alebo jej nedoručenia v stanovenej lehote. K námietkam žalobcu tiež poukázal na to, že prijatie ani odmietnutie „Ponuky“ nemá žiadny vplyv na ďalšie vedenie občana v evidencii uchádzačov o zamestnanie. K námietke žalobcu ohľadom aplikácie § 10 ods. 3 zák. č. 417/2013 Z.z. žalovaný poukázal na to, že nejde o výkon práce v pracovnom pomere alebo obdobnom pracovnom vzťahu, ale vykonávanie činností v zmysle tohto ustanovenia možno chápať ako aktívnu činnosť občana na riešení svojej životnej situácie, ktorá podmieňuje výšku dávky v hmotnej núdzi. Osoba, ktorá vykonáva požadované činnosti, by mala vnímať výkon činností ako prostriedok svojej užitočnosti a socializácie, a nie ako právny mechanizmus ochrany pred krátením dávky. Požadovanie vykonávania činností v zmysle § 10 ods. 3 zák. č. 417/2013 Z.z. nie je protiústavné, keď sa touto otázkou zaoberal aj Ústavný súd Slovenskej republiky, pričom vo svojom náleze sp. zn. PL. ÚS 8/2014 uviedol, že nie je v rozpore s ústavným príkazom vyjadreným v čl. 39 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky vyžadovať aktívnu participáciu osôb na zabezpečovaní ich základných životných potrieb. Zákon predpokladá, že prijímateľ

dávky v hmotnej núdzi vykoná činnosť v rozsahu 32 hodín, a to buď formou menších obecných služieb, dobrovoľníckej činnosti podľa osobitného právneho predpisu alebo na predchádzanie mimoriadnej situácie, počas vyhlásenia mimoriadnej situácie a pri odstraňovaní následkov mimoriadnej situácie. Ak prijímateľ dávky v hmotnej núdzi tento zákonný predpoklad nesplní, dávka sa bez ďalšieho znižuje o 61,60 Eur za každého plnoletého člena domácnosti, ktorý sa ponúknuť činnosti nezúčastní. Právo na pomoc v hmotnej núdzi je garantované Ústavou SR, avšak podrobnosti naplnenia tohto práva ústava ponecháva na zákon. Zavedením povinnosti zúčastniť sa činnosti v zmysle § 10 ods. 3 zák. č. 417/2013 Z.z. pre vznik nároku na dávku v hmotnej núdzi sa sleduje oprávnený cieľ, ktorým je aktivácia občana v hmotnej núdzi. Ide predovšetkým o tých občanov v hmotnej núdzi, ktorí nevyužívajú možnosti aktívnej účasti na programoch služieb zamestnanosti (napr. vzdelávanie a príprava pre trh práce) alebo aktivačných prác (napr. menšie obecné služby, menšie služby pre VÚC) a dlhodobo pasívne zotrvávajú na dávke v hmotnej núdzi. Žalovaný tiež poukázal na to, že hoci žalobca v odvolaní píše, že si aktívne hľadá prácu, poberateľom dávky v hmotnej núdzi je od roku 2002, teda 14 rokov, pričom v evidencii uchádzačov o zamestnanie je vedený od roku 2001.

5. Žalobca v žalobe opakovane poukazoval na naplnenie obligatórnych znakov skutkových podstat v zmysle § 192 ods. 1 v jednočinnom súbehu so skutkom v zmysle § 179 ods. 1 Trestného zákona a žiadal žalobu postúpiť orgánom činným v trestnom konaní, aby tie začali trestné stíhanie vedené proti neznámemu páchatelovi, alebo neznámych páchatelom, ktorí páchajú trestnú činnosť. Ďalej poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 8/2014 a na dve odlišné stanoviská Ústavného súdu SR, na základe čoho je potrebné vlastné posúdenie krajským súdom, či aplikácia § 10 ods. 3 pís. a) zák. č. 417/2013 Z.z. predstavuje zásah do práva nebyť podrobovaný nútenej práci alebo nútenej službe, a teda či sa jedná aj o existenciu porušenia čl. 1 ods. 1 a 2 a čl. 18 Ústavy SR, čl. 4 ods. 2 a 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, čl. 8 ods. 1 a 2 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, čl. 1 pís. e) a čl. 2 ods. 1 a 2 pís. e) Dohovoru o nútenej alebo povinnej práci č. 29 a s čl. 2 Dohovoru Medzinárodnej organizácie práce o zrušení nútenej práce č. 105. Žalobca navrhol, aby krajský súd v rámci prejudiciality buď uvedenú prejudiciálnu otázku sám posúdil a následne na základe toho vychádzal pri ďalšom rozhodovaní o samotnom merite prejednávanej veci, alebo aby využil § 100 ods. 1 písm. a) alebo c) SSP, a dal podnet príslušnému orgánu na začatie konania o uvedenej prejudiciálnej otázke.

6. Krajský súd mal za to, že rozhodnutie žalovaného ako aj rozhodnutie prvostupňového orgánu boli vydané v súlade s platnou právnou úpravou. Správny orgán dostatočne zistil skutkový stav veci a z neho vyvodil aj správny právny záver, s ktorým sa krajský súd v celom rozsahu stotožnil.

7. K námietkam žalobcu poukázal na § 25 ods. 2 zák. č. 417/2013 Z.z., z ktorého vyplýva, že ak nastane niektorá zo situácií uvedených v tomto ustanovení, dávka sa znižuje o sumu 61,60 Eur za každého plnoletého člena domácnosti. Keďže dikciu zákona žalobca svojou nečinnosťou naplnil, bolo potrebné toto ustanovenie aplikovať. Z administratívneho spisu mal správny súd za preukázané, že v prípade žalobcu nastala zmena skutočností rozhodujúcich na nárok na pomoc v hmotnej núdzi spočívajúca v tom, že žalobca odmietol vykonávanie ponúknutých činností v rozsahu 32 hodín mesačne.

8. Krajský súd poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9Sžso/53/2016 zo dňa 31. mája 2017 a na nález Ústavného súdu SR, z ktorého vyplýva ústavná akceptovateľnosť právnej úpravy aplikovanej v rozhodnutiach, ako aj jej odôvodnenosť, racionalita i spravodlivosť. Uvedený názor vychádza aj z účelu pomoci v hmotnej núdzi, ktorý je koncipovaný v dôvodovej správe k zákonu č. 417/2013 Z.z., a ktorým je upraviť legislatívny rámec podmienok poskytovania pomoci v hmotnej núdzi. Z dôvodovej správy vyplýva, že pri poskytovaní pomoci v hmotnej núdzi sa kladie dôraz na zásluhovosť poskytovania, čo znamená, že výšku dávky v hmotnej núdzi je možné podmieniť aktívnou účasťou občana na riešení svojej životnej situácie. Aktívna účasť občana prostredníctvom dobrovoľníckej činnosti podľa názoru odvolacieho súdu prispieva k jeho socializácii, k zvýšeniu pocitu užitočnosti, k znovu osvojeniu si pracovných návykov, k zlepšeniu podmienok uplatnenia sa na trhu práce a tým k zvýšeniu možnosti dostať sa z hmotnej núdze. Dobrovoľnícke činnosti v zmysle § 10 ods. 3 zákona č. 417/2013 Z.z. nespádajú pod zákaz nútenej práce alebo povinnej práce v zmysle dohovoru

Medzinárodnej organizácie práce č. 29 o nútenej alebo povinnej práci. Naopak, úmyslom zákonodarcu bolo prostredníctvom pracovnej činnosti uvedenej v tomto ustanovení motivovať občana v hmotnej núdzi, aby sa aktívne podieľal na riešení svojej finančnej situácie a aby dlhodobo pasívne nezotrval na dávke v hmotnej núdzi.

9. K námietke žalobcu ohľadom predloženia návrhu na začatie konania o prejudiciálnej otázke krajský súd uviedol, že je nerelevantná, pretože súčasná právna úprava upravuje právny stav, ktorý nastal znížením príspevku vzhľadom na odmietnutie ponuky pre osobu, ktorá poberá dávku v hmotnej núdzi.

10. K nálezu Ústavného súdu SR zn. PL. ÚS 40/2015, na ktorý poukazoval žalobca krajský súd uviedol, že tento dáva do súladu § 9 ods. 2 druhej vety a § 9a ods. 4 zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov s čl. 1 ods. 1 a 2, čl. 18, čl. 19 ods. 2 a čl. 20 ods. 1, 3 a 4 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 4 ods. 2 a 3 a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 8 ods. 1 a 2 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, čl. 1 písm. e) a čl. 2 ods. 1 a 2 písm. e) Dohovoru o nútenej alebo povinnej práci č. 29 a s čl. 2 Dohovoru Medzinárodnej organizácie práce o zrušení nútenej práce č. 105. Tento nález však nesúvisí s prejednávanou vecou a nemá právnu relevanciu pre danú vec.

11. O trovách konania krajský súd rozhodol v súlade s § 167 a nasl. SSP tak, že žalobcovi, ktorý v konaní nebol úspešný a ani žalovanému nepriznal právo na náhradu trov konania.

II.

Kasačná sťažnosť

12. Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť. Uviedol v nej, že dňa 11. septembra 2017 podal neúplné písomné podanie na krajský súd, ktorý mal v prípade jeho nedoplnenej žaloby najskôr postupovať tak, ako je to uvedené v § 58 a nasl. SSP spôsobom uvedeným v § 106 SSP, pričom ale hneď postúpil jeho nedoplnenú žalobu v zmysle § 105 ods. 2 písm. a) SSP žalovanému s výzvou, aby sa k nej písomne vyjadril bez predchádzajúcej aplikácie § 58 a nasl. SSP, a teda žalovaný vo svojom vyjadrení k žalobe zo dňa 30. mája 2017 správne poukázal na to, že žaloba neobsahuje náležitosti uvedené v § 202 ods. 1 SSP. Krajský súd nepostupoval spôsobom uvedeným v § 58 a nasl. SSP, a teda aj podľa žalovaného je tu dôvod na to, aby v prípade žalobcovej už doplnenej žaloby bol znovu aplikovaný postup v zmysle v § 105 ods. 2 písm. a) v spojení s § 106 SSP, na základe čoho navrhol, aby kasačný súd krajským súdom neuskutočnený postup zrealizoval.

13. V doplnenom podaní žaloby žalobca uviedol skutočnosti pre ktoré mal za to, že rozhodnutie žalovaného vrátane rozhodnutia prvostupňového orgánu, ale aj nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 8/2014 zo dňa 27. mája 2015, a prakticky aj celé aktuálne znenie § 10 ods. 3 zák. č. 417/2013 Z.z. sú nezákonné s poukazom na to, že prostredníctvom nich sa prakticky v podmienkach SR zaužívalo akési zneužívanie osôb v hmotnej núdzi na vykonávanie nútenej pracovnej činnosti, ktorá má podľa uznesenia Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 40/2015 zo dňa 09. septembra 2015 všetky znaky nútenej alebo povinnej práce, ktorú osoba vykonáva proti svojej vôli. Závazok tieto práce či služby vykonávať sa javí ako zjavne nespravodlivý, alebo pre povinného predstavujúci zbytočnú, neodôvodnenú tvrdosť. Jednoznačne sa jedná o prácu a službu, ktorá spĺňa obe kumulatívne podmienky nútenej alebo povinnej práce, a to navyše ešte k tomu s odôvodnením, že osoba vykonávajúca požadované činnosti, by mala vnímať výkon činností ako prostriedok svojej užitočnosti a socializácie, a nie ako právny mechanizmus ochrany pred krátením dávky, a tiež že týmto spôsobom je osoba v hmotnej núdzi nútená prakticky len k tomu, aby nezotrvala na pasívnom poberaní dávky v hmotnej núdzi.

14. Žalobca uviedol, že krajský súd sa spoliehal len na nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 8/2014 zo dňa 27. mája 2015, ktorý podľa jeho názoru dostatočným spôsobom vyriešil predbežnú otázku o existencii zásahu do práva nebyť podrobovaný nútenej práci alebo nútenej službe napadnutou právnou úpravou. Krajský súd si už neurobil o tejto právnej otázke buď vlastný úsudok, či v prípade aplikácie § 10 ods. 3 písm. a) zák. č. 417/2013 Z.z. v žalobcovom prípade a aj v prípade B. sa jedná o existenciu

zásahu do práva nebyť podrobovaný nútenej práci alebo nútenej službe, a teda či sa jedná alebo nejedná aj o existenciu porušenia čl. 1 ods. 1 a 2 a čl. 18 Ústavy SR, čl. 4 ods. 2 a 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, čl. 8 ods. 1 a 2 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, čl. 1 písm. e) a čl. 2 ods. 1 a 2 písm. e) Dohovoru o nútenej alebo povinnej práci č. 29 a s čl. 2 Dohovoru Medzinárodnej organizácie práce o zrušení nútenej práce č. 105, z úsudku ktorého by následne krajský súd vychádzal pri ďalšom rozhodovaní o samotnom merite prejednávanej veci. Krajský súd tiež nevyužil § 100 ods. 1 písm. a) alebo c) SSP a nedal podnet príslušnému orgánu na začatie konania o uvedenej prejudiciálnej otázke, a teda v žalobcovom prípade a ani v prípade P. Z. krajský súd nedal podnet na Ústavný súd SR, aby tento postupoval podľa § 6 zák. č. 38/1993 Z.z., podľa ktorého senát, ktorý v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou dospeje k právnomu názoru odchylnému od právneho názoru vyjadreného už v rozhodnutí niektorého zo senátov, predloží plénu Ústavného súdu SR návrh na zjednotenie odchylných právnych názorov. Krajský súd ani nedal na Európsky súd pre ľudské práva alebo na Súdny dvor Európskych spoločenstiev návrh na začatie konania o uvedenej prejudiciálnej otázke z dôvodu princípu prednosti komunitárneho práva pred právom vnútroštátnym, z čoho vyplýva to, že vnútroštátne orgány členských štátov, a teda aj Slovenskej republiky, sú viazané právnym názorom Súdného dvora Európskej únie bez ohľadu na to, či ide o rozhodnutie o priamej žalobe alebo o rozhodnutia o prejudiciálnej otázke.

15. Krajský súd teda nevyužil ani jeden zo spôsobov, ktoré žalobca navrhol vo svojej žalobe, smerujúci k vysporiadaniu sa so zásadnou predbežnou otázkou o existencii zásahu do práva nebyť podrobovaný nútenej práci alebo nútenej službe napadnutou právnou úpravou, a to s odôvodnením, že námietka žalobcu ohľadom predloženia návrhu na začatie konania o prejudiciálnej otázke je v tomto smere nerelevantná, pretože súčasná právna úprava upravuje právny stav, ktorý nastal znížením príspevku vzhľadom na odmietnutie ponuky pre osobu, ktorá poberá dávku v hmotnej núdzi, a tiež, že nález Ústavného súdu SR vedený pod sp. zn. PL. ÚS 40/2015, ktorý dáva do súladu § 9 ods. 2 druhej vety a § 9a ods. 4 zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov s čl. 1 ods. 1 a 2, čl. 18, čl. 19 ods. 2 a čl. 20 ods. 1, 3 a 4 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 4 ods. 2 a 3 a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 8 ods. 1 a 2 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, čl. 1 písm. e) a čl. 2 ods. 1 a 2 písm. e) Dohovoru o nútenej alebo povinnej práci č. 29 a s čl. 2 Dohovoru Medzinárodnej organizácie práce o zrušení nútenej práce č. 105, na ktorý taktiež poukazoval žalobca v žalobe nesúvisí s prejednávanou vecou a nemá právnu relevanciu pre danú vec.

16. Žalobca uviedol, že namiesto toho, aby krajský súd vyhovel niektorému návrhu uvedenému v žalobe, tak sa len oprel o právny názor NS SR, ktorý je premietnutý v rozsudku sp. zn. 9Sžo/53/2016 zo dňa 31. mája 2016. V tejto súvislosti poukázal tiež na odlišné stanovisko sudkyne G. Q. k nálezu pléna Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 8/2014.

17. Podľa žalobcu požiadavka výkonu činností ustanovených v § 10 ods. 3 písm. a) až c) zák. č. 417/2013 Z.z., ako podmienky na poskytnutie dávky v hmotnej núdzi neobstála v teste ústavnosti v plnom rozsahu, pretože napadnutá právna úprava je prejavom svojvôle zákonodarcu, lebo vo svojej podstate nesleduje legitímny cieľ vo forme verejného záujmu, ale naopak predstavuje taký intenzívny zásah do sféry hodnôt chránených ústavou, osobitne všeobecných ústavných princípov a tiež ľudských práv a základných slobôd, ktorými je zasiahnutá esencia dotknutého sociálneho práva, a teda že uvedené závery jednak preukázali porušenie ústavného princípu rovnosti, čo znamená jednak svojvôľu pri odlišovaní subjektov a práv a jednak diskrimináciu presne takú ako predpokladá § 2 ods. 2 zák. č. 365/2004 Z.z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou. V prípade osôb, ktoré sú zo strany Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny pod hrozbou zníženia alebo úplného odňatia dávky v hmotnej núdzi nútené na vykonávanie rôznych činností sa teda vo svojej podstate jedná o osoby, voči ktorým je zo strany štátu vykonávaná priama diskriminácia a to presne taká, akú predpokladá § 2 ods. 3 zák. č. 365/2004 Z.z.

18. Ustanovenie § 10 ods. 3 zák. č. 417/2013 Z.z. ukladá povinnosť vykonávať menšie obecné služby

organizované obcou, ktoré sú určené na zlepšenie života, životného prostredia, ekonomických podmienok a sociálnych podmienok obyvateľov obce a sú vykonávané v záujme obce len, a to výlučne osobami, ktoré sú v hmotnej núdzi, a teda nie všetkým obyvateľom obce tak, ako je to uvedené v § 3 ods. 1 zák. č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, lebo spojenie konkrétne týchto dvoch ustanovení nie je zo strany samotného zákonodarcu a to celkom určite vykladané tak, že pod pojmom obyvateľ obce je myslené to, že je ním len osoba, ktorá sa nachádza v hmotnej núdzi, má na území obce trvalý pobyt, a teda osoba, ktorá má zároveň s tým aj povinnosť vykonávať menšie obecné služby organizované obcou, ktoré sú určené na zlepšenie života, životného prostredia, ekonomických podmienok a sociálnych podmienok obyvateľov obce a sú vykonávané v záujme obce. Odkaz krajského súdu na odôvodnenie rozsudku NS SR sp. zn. 9Sžso/53/2016 zo dňa 31. mája 2016, má len nabudiť dojem, že skutočne jednak námietka žalobcu ohľadom predloženia návrhu na začatie konania o prejudiciálnej otázke je v tomto smere nerelevantná, pretože súčasná právna úprava upravuje právny stav, ktorý nastal znížením príspevku vzhľadom na odmietnutie ponuky pre osobu, ktorá poberá dávku v hmotnej núdzi, a tiež, že nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 40/2015, na ktorý taktiež poukazoval žalobca v žalobe nesúvisí s prejednávanou vecou a nemá právnu relevanciu pre danú vec.

19. V povahovo podobnej právnej veci bolo zo strany NS SR vydaný rozsudok sp. zn. 9Sžso/80/2016 zo dňa 31. januára 2018, v ktorom okrem iného bolo uvedené, že pokiaľ žalobca namieta zásah do ľudskej dôstojnosti, v tomto sa súd odvoláva na už citovaný nález Ústavného súdu SR č. k. PL. ÚS 8/2014 zo dňa 27. mája 2015, ktorý existenciu neústavnosti §10 ods. 3 zák. č. 417/2013 Z.z. vylúčil.

20. Žalobca uviedol, že vykonávanie tzv. „dobrovoľníckej činnosti“ je svojim spôsobom zo strany Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny plne vynucované, a to tak, že osoby v hmotnej núdzi sú bez ďalšieho pod hrozbou krátenia, resp. úplného odňatia dávky v hmotnej núdzi nútené k tomu, aby výslovným spôsobom a to ešte k tomu v písomnej forme dali súhlas na to, že prijímajú ponuku na vykonávanie činností, a následne sú tieto osoby nútené k tomu, aby aj reálne vykonávali tieto činnosti, a to spôsobom podľa § 29 ods. 1 Trestného zákona.

21. V danom prípade jednoznačne ide o to, aby osoba v hmotnej núdzi, ktorá sa vzoprie a nedá tento súhlas, alebo v prípade ak aj dá súhlas a následne aj tak nebude vykonávať tieto činnosti, bude následne úplne vyhladovaná, a teda v podstate toto vynucovanie súhlasu svojim spôsobom plne smeruje proti životu a aj zdraviu tejto osoby v hmotnej núdzi. Pri vykonávaní širokospektrálnych menších obecných služieb organizovaných obcou, ktoré sú určené na zlepšenie života, životného prostredia, ekonomických podmienok a sociálnych podmienok obyvateľov obce vykonávaných v záujme obce, medzi ktorými samozrejme nechýba ani údržba povrchov chodníkov v zimnom období, činnosť ktorá ako taká podľa uznesenia Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 40/2015 zo dňa 09. septembra 2015 nie je v súlade s čl. 18 ústavy, čl. 4 ods. 2 a 3 dohovoru, čl. 2 ods. 1 a 2 písm. e) Dohovoru o nútenej alebo povinnej práci č. 29 a s čl. 2 Dohovoru Medzinárodnej organizácie práce o zrušení nútenej práce č. 105, čo nemá nič spoločné so zachovávaním, resp. s vytváraním pracovných zručností, ale celkom naopak je to veľmi dobrý nástroj nátlaku a to presne taký, aký je uvedený v § 122 ods. 8 Trestného zákona.

22. Žalobca ďalej poukázal na právny názor NS SR uvedený v rozsudku sp. zn. 9Sžso/80/2016 zo dňa 31. januára 2016 v zmysle ktorého: „Z dôvodovej správy vyplýva, že pri poskytovaní pomoci v hmotnej núdzi sa kladie dôraz na zásluhovosť poskytovania, čo znamená, že výšku dávky hmotnej núdzi je možné podmieniť aktívnou účasťou občana na riešení svojej životnej situácie. Aktívna účasť občana prostredníctvom dobrovoľníckej činnosti podľa názoru odvolacieho súdu prispieva k jeho socializácii, k zvýšeniu pocitu užitočnosti, k znovu osvojeniu si pracovných návykov, k zlepšeniu podmienok uplatnenia sa na trhu práce a tým k zvýšeniu možnosti dostať sa z hmotnej núdze. Je potrebné dodať, že dobrovoľnícke činnosti v zmysle § 10 ods. 3 zákona č. 417/2013 Z.z. nespádajú pod zákaz nútenej práce alebo povinnej práce v zmysle dohovoru Medzinárodnej organizácie práce č. 29 o nútenej alebo povinnej práci. Naopak, úmyslom zákonodarcu bolo prostredníctvom pracovnej činnosti uvedenej v tomto ustanovení motivovať občana v hmotnej núdzi, aby sa aktívne podieľal na riešení svojej finančnej situácie a aby dlhodobo pasívne nezotrval na dávke v hmotnej núdzi.“

23. Žalobca poukázal na to, že sú v podstate len dva právne názory NS SR, ktoré schvaľujú asi len v podmienkach SR akože zákonnú prax nátlaku vykonávanú v súbehu s obchodovaním s ľuďmi tak, ako to predpokladá § 179 ods. 1 Trestného zákona, ktorá bola už predtým schválená, a to zo strany pléna Ústavného súdu SR konajúceho v právnej veci sp. zn. PL. 8/2014, teda okrem sudkyne G.. Je teda na mieste, aby nález pléna Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 8/2014 zo dňa 27. mája 2015, bol zrušený ako plne nezákonný.

24. Na základe uvedeného mal žalobca za to, že napadnutý rozsudok krajského súdu je nezákonný, a to hlavne z toho dôvodu, že v konaní, ktoré predchádzalo jeho vydaniu nebol dostatočne zistený stav prejednávanej právnej veci, z dôvodu ktorého nemohlo dôjsť ani k jej správne právnemu posúdeniu. K vydaniu napadnutého rozsudku došlo len úplne mechanicky s odkazom na rozsudok NS SR sp. zn. 9Sžo/53/2016 zo dňa 31. mája 2016, v odôvodnení ktorého je len prenesený právny názor odprezentovaný v náleze Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 8/2014 zo dňa 27. mája 2015, ktorý s poukazom na uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 40/2015 zo dňa 09. septembra 2015, je nálezom, ktorý je asi len v podmienkach Slovenskej republiky trestne nepostihnuteľným podporným pilierom § 10 ods. 3 zák. č. 417/2013 Z.z. Práve tento nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 8/2014 zo dňa 27. mája 2015 je hnacím motorom samotnej trestnej činnosti nátlaku vykonávanej v zmysle § 192 ods. 1 a to ako to predpokladá § 138 písm. j) Trestného zákona a tiež s poukazom na znenie odôvodnenia uznesenia Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 40/2015 zo dňa 09. septembra 2015, v zmysle ktorého v podmienkach SR v prípade sezónneho odpratávania snehu z chodníkov priľahlých k nehnuteľnostiam, a to zo strany vlastníkov a správcov týchto nehnuteľností ide jednoznačne o nútenú prácu, resp. o nútenú činnosť, ktorej vykonávanie je prostredníctvom zákona o cestných komunikáciách jednoznačne vynucované. Zdôraznil, že Ústavný súd SR prostredníctvom uznesenia sp. zn. PL. ÚS 40/2015 zo dňa 09. septembra 2015, na jednej strane verejne odprezentoval právny názor, že vlastníci, resp. správcovia nehnuteľností nie sú v podmienkach SR povinní v zime odpratávať sneh z chodníkov priľahlých k ich nehnuteľnostiam, a to z dôvodu, že by sa z ich strany jednalo o nútenú prácu, resp. nútenú činnosť tak, ako to predpokladá čl. 2 ods. 1 v spojení s ods. 2 pís. e) Dohovoru č. 29 o nútenej alebo povinnej práci, a prostredníctvom nálezu sp. zn. PL. ÚS 8/2014 zo dňa 27. mája 2015 na strane druhej verejne odprezentoval právny názor naopak taký, že poberatelia dávky v hmotnej núdzi, ako je to v žalobcovom prípade a aj v prípade J. Beera, sú povinní vykonávať činnosť tak, ako to predpokladá čl. 2 ods. 1 v spojení s ods. 2 pís. e) Dohovoru č. 29 o nútenej alebo povinnej práci. Teda vo svojej podstate aj odpratávanie snehu z chodníkov priľahlých k nehnuteľnostiam vlastníkov, resp. správcov, ktorým bol naopak zo strany toho istého Ústavného súdu SR inými slovami vyslovený zákaz vykonávania konkrétne len tejto a prostredníctvom zákona o cestných komunikáciách vynucovanej činnosti, a teda po príchode najbližšej zimy dôjde k tomu, že odpratávanie snehu z chodníkov bude povinnosťou osôb v hmotnej núdzi namiesto povinnosti vlastníkov, resp. správcov, i keď v podstate sa už dokonca v podmienkach niektorých mestských častí mesta Košice aj praktizovalo obchodovanie s ľuďmi, a teda s osobami v hmotnej núdzi, na vykonávanie odpratávania snehu jednak z chodníkov, z autobusových zastávok a pod. nachádzajúcich sa v tej-ktorej mestskej časti, čoho dôkazom je žalobcovi a aj J. Z. ponúkané vykonávanie údržby povrchov chodníkov v zimnom období, lebo ako sa zdá prostredníctvom nálezu Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 8/2014 zo dňa 27. mája 2015, sa z osôb v hmotnej núdzi stala v podmienkach SR veľmi lacná pracovná sila v postavení akýchsi novodobých nevoľníkov, resp. otrokov, pracovná sila, ktorá ako taká sa dá najmä „lacno“ využiť na vykonávanie pre iné osoby ponižujúcej a teda podradnej činnosti.

25. Na základe uvedeného žalobca navrhol napadnutý rozsudok krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť späť na ďalšie konanie a na nové rozhodnutie s tým, že v ďalšom konaní pri rozhodovaní o v kasačnej sťažnosti uvedenej predbežnej otázke v znení takom, že či v žalobcovom prípade a aj v prípade J. Z. jedná alebo nejedná o nútenú činnosť a spolu s tým o existenciu porušenia čl. 1 ods. 1 a 2 a čl. 18 Ústavy SR, čl. 4 ods. 2 a 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, čl. 8 ods. 1 a 2 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, čl. 1 písm. e) a čl. 2 ods. 1 a 2 písm. e) Dohovoru o nútenej alebo povinnej práci č. 29 a s čl. 2 Dohovoru Medzinárodnej organizácie práce o zrušení nútenej práce č. 105, sa krajský súd nebude opierať výlučne len o právny názor odprezentovaný v náleze Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 8/2014 zo dňa 27. mája 2015, teda aby v ich prípade

krajský súd buď dal podnet na Ústavný súd SR, aby tento postupoval v rámci § 6 zák. č. 38/1993 Z.z. alebo dal na Európsky súd pre ľudské práva alebo Súdny dvor Európskej únie návrh na začatie prejudiciálneho konania.

26. Zároveň žalobca požiadal o odpustenie poplatku za podanie kasačnej sťažnosti, a aj ďalších prípadných poplatkov spojených s konaním o nej, a tiež o odpustenie trov žalobcom v kasačnej sťažnosti navrhovaného dokazovania, nakoľko sa žalobca nachádza v stave hmotnej núdze.

27. Žalobca ďalej navrhol, aby bol kasačnej sťažnosti priznaný odkladný účinok v zmysle § 447 ods. 1 SSP s poukazom na to, že právnymi následkami napadnutého rozsudku žalobcovi v uvedenej právnej veci hrozí závažná ujma, ktorá spočíva v tom, že od dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Košice vedeného podsp. č. KE1/OHNNVáŠSD/HNNV KE I.IV/SOC/2016/16903-0031 zo dňa 20. septembra 2016 poberá len príspevok na bývanie vo výške 55,80 Eur, čo vo svojej podstate nepostačuje na to, čo je uvedené v § 2 ods. 2 zák. č. 417/2013 Z.z. a priznanie tohto odkladného účinku nie v rozpore s verejným záujmom.

III.

Vyjadrenie ku kasačnej sťažnosti

28. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uviedol, že sa s názorom žalobcu nestotožňuje a poukazujúc na § 131 a § 132 SSP uviedol, že zákon vymedzuje, že prejudiciálne otázky môže správny súd v správnom súdnom konaní posúdiť sám, pričom ustanovenie § 131 SSP však taxatívnym spôsobom vymedzuje prípady, ktoré ako prejudiciálne správny súd v tomto režime riešiť nemôže. Riešenie týchto otázok je len v kompetencii príslušných vnútroštátnych a medzinárodných súdov a ich rozhodnutiami je správny súd viazaný. V zmysle uvedeného krajský súd postupoval v súlade so zákonom.

29. K žalobcom navrhovanému priznaniu odkladného účinku kasačnej sťažnosti uviedol, že zákon vymedzuje len jeden dôvod pre priznanie odkladného účinku kasačnej sťažnosti a tým je hrozba závažnej ujmy, ktorá musí byť priama. Žalovanému nie je zrejmé k čomu predmetný návrh žalobcu na priznanie odkladného účinku kasačnej sťažnosti smeruje, nakoľko krajský súd rozsudkom žalobu zamietol, a v prípade priznania odkladného účinku sa pozastavujú účinky napadnutého rozhodnutia krajského súdu a takéto rozhodnutie nemôže byť podkladom na vydanie naň nadväzujúcich rozhodnutí alebo opatrení iných orgánov verejnej moci, t. j. nepozastavujú sa účinky napadnutého rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo opatrenia orgánu verejnej správy. Žalovanému nie je zrejmé aká hrozba závažnej ujmy by v prípade nepriznania odkladného účinku kasačnej sťažnosti žalobcovi hrozila. Predpokladom rozhodnutia o priznaní odkladného účinku kasačnej sťažnosti je v zmysle § 447 ods. 1 SSP návrh sťažovateľa, z ktorého ale musí vyplývať, že právnymi následkami napadnutého rozhodnutia krajského súdu by žalobcovi hrozila závažná ujma a priznanie odkladného účinku by nebolo v rozpore s verejným záujmom. Dôkazy k tomuto tvrdeniu však musí predložiť žalobca. Nakoľko žalobca svoj návrh bližšie neodôvodnil žalovaný navrhol, aby Najvyšší súd SR návrh na priznanie odkladného účinku správnej žalobe zamietol.

30. Vzhľadom uvedené žalovaný navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť podanú proti rozsudku krajského súdu zamietol ako nedôvodnú.

IV.

Posúdenie veci kasačným súdom

31. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP) postupom podľa § 452 ods. 1 SSP v spojení s § 439 SSP preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a po zistení, že kasačnú sťažnosť podal sťažovateľ včas (§ 443 ods. 2 písm. a/ SSP), preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednohlasne (§ 464 v spojení s § 139 ods. 4 SSP) dospel k záveru, že kasačnej sťažnosti nemožno priznať úspech. Kasačný súd rozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a

na internetovej stránke Najvyššieho súdu SR. Rozsudok bol verejne vyhlásený 21. apríla 2020 (§ 137 ods. 4 SSP v spojení s § 452 ods. 1 SSP).

32. Podľa § 131 SSP správny súd je viazaný rozhodnutím ústavného súdu o tom, či určitý právny predpis nie je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavným zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná. Správny súd je tiež viazaný rozhodnutím ústavného súdu alebo Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré sa týkajú základných ľudských práv a slobôd. Správny súd je tiež viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin a kto ho spáchal, rozhodnutím o osobnom stave a o vzniku alebo zániku spoločnosti. Rozhodnutím o priestupku a inom správnom delikte je správny súd viazaný len, ak takéto rozhodnutie nie je predmetom samotného konania.

33. Podľa § 132 ods. 1 SSP otázku, o ktorej má právomoc rozhodovať iný orgán verejnej moci ako orgán podľa § 131, si môže správny súd posúdiť sám, nemôže však o nej rozhodnúť.

34. Podľa § 132 ods. 2 SSP, ak bolo o otázke podľa odseku 1 rozhodnuté, správny súd na takéto rozhodnutie prihliadne a vysporiada sa s ním v odôvodnení rozhodnutia.

35. Podľa § 190 SSP, ak správny súd po preskúmaní rozhodnutia alebo opatrenia žalovaného dospeje k záveru, že žaloba nie je dôvodná, rozsudkom ju zamietne.

36. Podľa § 440 ods. 1 písm. g) SSP kasačnú sťažnosť možno odôvodniť len tým, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci.

37. Podľa § 447 ods. 1 SSP, kasačný súd môže na návrh sťažovateľa alebo opomenutého sťažovateľa uznesením priznať kasačnej sťažnosti odkladný účinok, ak by právnymi následkami napadnutého rozhodnutia krajského súdu hrozila závažná ujma a priznanie odkladného účinku nie je v rozpore s verejným záujmom.

38. Podľa § 447 ods. 2 SSP, nastúpením odkladného účinku zo zákona alebo jeho priznaním na základe rozhodnutia kasačného súdu podľa odseku 1 sa do právoplatného rozhodnutia kasačného súdu o kasačnej sťažnosti pozastavujú účinky napadnutého rozhodnutia krajského súdu a takéto rozhodnutie nemôže byť podkladom na vydanie naň nadväzujúcich rozhodnutí alebo opatrení iných orgánov verejnej moci. Na rozhodovanie o odkladnom účinku sa primerane použijú ustanovenia § 186 až 189 okrem lehôt podľa § 187 ods. 1 a 3.

39. Podľa § 454 SSP na rozhodnutie kasačného súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti napadnutého rozhodnutia krajského súdu.

40. Podľa § 461 SSP kasačný súd zamietne kasačnú sťažnosť, ak po preskúmaní zistí, že nie je dôvodná.

41. Podľa § 2 ods. 1 zák. č. 417/2013 Z.z. hmotná núdza je stav, keď príjem členov domácnosti podľa tohto zákona nedosahuje sumy životného minima ustanovené osobitným predpisom a členovia domácnosti si nevedia alebo nemôžu prácou, výkonom vlastníckeho práva alebo iného práva k majetku a uplatnením nárokov zabezpečiť príjem alebo zvýšiť príjem.

42. Podľa § 10 ods. 1 zák. č. 417/2013 Z.z. dávka je určená na zabezpečenie základných životných podmienok.

43. Podľa § 10 ods. 2 písm. a) zák. č. 417/2013 Z.z. dávka je 61,60 eura mesačne, ak ide o jednotlivca.

44. Podľa § 10 ods. 3 zák. č. 417/2013 Z.z., ak v odsekoch 5 a 6 nie je ustanovené inak, dávka podľa

odseku 2 sa znižuje o sumu 61,60 Eura za každého plnoletého člena domácnosti, ktorý nie je v právnom vzťahu, ktorý zakladá nárok na príjem zo závislej činnosti, dohodnutom v rozsahu najmenej 32 hodín mesačne a nezúčastní sa na základe písomnej dohody medzi úradom a obcou, rozpočtovou organizáciou alebo príspevkovou organizáciou, ktorej zriaďovateľom je obec, alebo právnickou osobou so sídlom na území Slovenskej republiky, ktorá organizuje alebo sprostredkúva dobrovoľnícku činnosť pre inú osobu s jej súhlasom v jej prospech alebo vo verejný prospech (ďalej len „organizátor dobrovoľníckej činnosti“) v rozsahu 32 hodín mesačne na vykonávaní

- a) menších obecných služieb pre obec alebo rozpočtovú organizáciu alebo príspevkovú organizáciu, ktorej zriaďovateľom je obec,
- b) dobrovoľníckej činnosti, alebo
- c) prác na predchádzanie mimoriadnej situácii počas vyhlásenej mimoriadnej situácie a pri odstraňovaní následkov mimoriadnej situácie.

45. Podľa § 10 ods. 8 zák. č. 417/2013 Z.z., odsek 3 sa nevzťahuje na člena domácnosti

- a) ktorý je uvedený v § 7 ods. 2 písm. a), c) a e) až h),
- b) ktorému vznikol nárok na aktivačný príspevok, príspevok na vykonávanie absolventskej praxe alebo na príspevok na aktivačnú činnosť formou dobrovoľníckej služby,
- c) ktorým je poberateľ predčasného starobného dôchodku,
- d) ktorým je fyzická osoba uznaná za invalidnú podľa osobitného predpisu,
- e) ktorým je tehotná žena, od začiatku ôsmeho týždňa pred očakávaným dňom pôrodu určeným lekárom,
- f) ktorým je rodič alebo fyzická osoba, ktorej bolo dieťa zverené do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov na základe právoplatného rozhodnutia súdu, ak sa osobne, celodenne a riadne stará o dieťa do troch rokov veku,
- g) ktorým je osamelý rodič alebo osamelá fyzická osoba, ktorej bolo dieťa zverené do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov na základe právoplatného rozhodnutia súdu, ak sa osobne, celodenne a riadne stará o dieťa do šiestich rokov veku,
- h) ktorý sa zúčastňuje na pracovnej terapii,
- i) ktorý vykonáva menšie obecné služby, dobrovoľnícku činnosť alebo práce podľa odseku 3 písm. c) na základe dohody, od ktorej úrad odstúpi podľa odseku 11, alebo
- j) ktorému vykonávanie menších obecných služieb, dobrovoľníckej činnosti alebo prác podľa odseku 3 písm. c) nebolo ponúknuté.

46. Podľa § 15 ods. 1 zákona č. 417/2013 Z.z. suma pomoci v hmotnej núdzi sa určí ako rozdiel medzi úhrnom súm uvedených v § 10 ods. 2 a 3, § 11 ods. 2, § 12 ods. 2, § 13 ods. 2 a § 14 ods. 2 a úhrnom súm príjmu podľa § 4.

47. Podľa § 28 ods. 2 písm. b) zák. č. 417/2013 Z.z. príjemca je povinný na výzvu úradu preukázať požadovanú skutočnosť v lehote určenej úradom.

48. Podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) Ústavy SR Ústavný súd rozhoduje o súlade zákonov s ústavou, s ústavnými zákonmi a s medzinárodnými zmluvami, s ktorými vyslovila súhlas Národná rada Slovenskej republiky a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom.

49. Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného, ktorým zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil rozhodnutie prvostupňového orgánu, ktorým podľa § 10 ods. 3 a § 25 ods. 2 zák. č. 417/2013 Z.z. a zák. č. 601/2003 Z. z. bola žalobcovi znížená pomoc v hmotnej núdzi na sumu 55,80 Eur mesačne od 01. septembra 2016 z dôvodu zmeny skutočností rozhodujúcich pri posúdení nároku na pomoc v hmotnej núdzi.

50. Podľa § 25 ods. 2 zák. č. 417/2013 Z.z. sa v pomoc v hmotnej núdzi sa zníži a vypláti sa v nižšej sume, ak sa zmenia skutočnosti rozhodujúce na nárok na pomoc v hmotnej núdzi o sumu 61,60 Eur za každého plnoletého člena domácnosti.

51. Kasačný súd vyhodnotil rozsah a dôvody kasačnej sťažnosti vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu po tom, ako sa oboznámil s obsahom administratívneho a súdneho spisu a s prihliadnutím na ustanovenie § 461 SSP dospel k záveru, že nezistil dôvod na to, aby sa odchyľil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem obsiahnutých v dôvodoch napadnutého rozsudku, ktoré vytvárajú dostatočné východiská pre vyslovenie výroku rozsudku. S týmito sa kasačný súd stotožňuje v celom rozsahu.

52. K námietkam žalobcu kasačný súd v prvom rade považuje za potrebné zdôrazniť znenie ustanovenia § 131 SSP, v zmysle ktorého správny súd je viazaný rozhodnutím ústavného súdu o tom, či určitý právny predpis nie je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavným zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná. V tejto súvislosti kasačný súd poukazuje na nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 8/2014 zo dňa 27. mája 2015, ktorým Ústavný súd SR dospel k záveru, že § 10 ods. 3 až § 11 zákona č. 417/2013 Z.z. nie sú v rozpore s ústavným poriadkom Slovenskej republiky, a preto nevyhoveli návrhu na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) Ústavy SR o súlade § 10 ods. 3 až § 11 zák. č. 417/2013 Z.z. s čl. 1 ods. 1, čl. 12 ods. 1 a 2 a čl. 39 ods. 2 Ústavy SR. V zmysle uvedeného bol kasačný súd predmetným nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky viazaný.

53. Za stavu, že žalobca zákonný predpoklad v zmysle ustanovenia § 10 ods. 3 zákona č. 414/2013 Z.z. nesplnil, bola žalobcovi znížená pomoc v hmotnej núdzi v súlade s citovaným ust. § 25 ods. 2 zák. č. 417/2013 Z.z.

54. K nálezu Ústavného súdu SR zn. PL. ÚS 40/20 druhej vety a§ 9a ods. 4 zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov s čl. 1 ods. 1 a 2, čl. 18, čl. 19 ods. 2 a čl. 20 ods. 1, 3 a 4 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 4 ods. 2 a 3 a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 8 ods. 1 a 2 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, čl. 1 písm. e) a čl. 2 ods. 1 a 2 písm. e) Dohovoru o nútenej alebo povinnej práci č. 29 a s čl. 2 Dohovoru Medzinárodnej organizácie práce o zrušení nútenej práce č. 105, a teda netýka sa zákona č. 417/2013 Z.z.

55. K námietke žalobcu, že k vydaniu napadnutého rozsudku došlo len mechanicky s odkazom na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9Sžso/53/2016 zo dňa 31. mája 2016, v ktorom svojim obsahom odôvodnenia je len prenesený právny názor odprezentovaný v náleze Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 8/2014 zo dňa 27. mája 2015, kasačný súd uvádza, že v danom rozsudku sa Najvyšší súd SR zaoberal právnymi otázkami totožnými s právnymi otázkami spornými podľa žalobcu v tomto konaní. V danej súvislosti kasačný súd poukazuje tiež na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9Sžso/80/2016 zo dňa 31. januára 2018, ktorý rovnako tak riešil obdobnú právnu vec.

56. K žiadosti žalobcu o odpustenie poplatku za podanie kasačnej sťažnosti a aj ďalších prípadných poplatkov spojených s konaním o nej kasačný súd poukazuje na § 4 ods. 1 písm. c) zák. č. 71/1992 Zb., podľa ktorého súdne konanie vo veciach pomoci v hmotnej núdzi je od poplatku oslobodené.

57. K žalobcom navrhovanému priznaniu odkladného účinku kasačnej sťažnosti kasačný súd uvádza, že rozhodnutie súdu o priznaní odkladného účinku kasačnej sťažnosti má výnimočný charakter. Výnimočnosť tohto procesného úkonu správneho súdu spočíva v tom, že takýmto rozhodnutím sa paralyzujú účinky právoplatného rozhodnutia krajského súdu, a preto je k nemu nutné pristupovať skôr reštriktívne. Odkladný účinok kasačnej sťažnosti je upravený v § 446 a § 447 SSP s tým, že všeobecne platí pravidlo, že pokiaľ Správny súdny poriadok neustanoví inak, kasačná sťažnosť nemá odkladný účinok. Výnimku predstavuje práve § 446 ods. 2 SSP. V ostatných prípadoch, kasačná sťažnosť odkladný účinok nemá, avšak sťažovateľ má možnosť podať návrh na priznanie odkladného účinku, pričom táto možnosť je plne ovládaná dispozičnou zásadou. Nakoľko návrh na priznanie odkladného účinku má povahu rozhodnutia vo veci samej, musí obsahovať všeobecné náležitosti podania (§ 57 ods. 1 SSP) a zároveň aj jednu špecifickú náležitosť plynúcu práve z osobitosti tohto „čiastkového konania“ v rámci kasačného konania, a to dostatočnú identifikáciu dôvodu pre priznanie odkladného účinku.

58. V tejto súvislosti je kľúčovým pojmom „hrozba závažnej ujmy“, ktorej preukázanie dopadá na ťarchu toho, kto podáva návrh na priznanie odkladného účinku kasačnej sťažnosti. Hrozba závažnej ujmy ako jeden z materiálnych znakov (okrem nej aj súlad s verejným záujmom) je ťažiskom celého tohto „čiasťkového konania“ a od jej preukázania závisí, či kasačný súd prizná kasačnej sťažnosti odkladný účinok, alebo návrh zamietne.

59. Kasačný súd by priznal kasačnej sťažnosti odkladný účinok len v prípade, ak by právnymi následkami napadnutého rozhodnutia krajského súdu hrozila závažná ujma a priznanie odkladného účinku by nebolo v rozpore s verejným záujmom. Kasačný súd po preskúmaní spisového materiálu nevzhladol dôvody, pre ktoré by právnymi následkami napadnutého rozhodnutia krajského súdu hrozila žalobcovi závažná ujma. Žalobca nepredložil dôkazy na podporu tvrdenia o hrozbe závažnej ujmy, pričom nepreukázal ani samotnú závažnosť hrozby ako ani tvrdenie o vzniku ujmy (je celkom očakávané, že prípade pomoci v hmotnej núdzi bude príslušný orgán postupovať v zmysle zák. č. 417/2003 Z.z.), na základe ktorých by bolo možné dospieť k odôvodnenosti tohto návrhu.

60. Žalobca svoj návrh zdôvodnil tým, že právnymi následkami napadnutého rozsudku žalobcovi v uvedenej právnej veci hrozí závažná ujma, ktorá spočíva v tom, že odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Košice vedeného pod sp. č. KE1/OHNNVaŠSD/HNNV KE I.IV/SOC/2016/16903-0031 zo dňa 20 septembra 2016 poberá len príspevok na bývanie vo výške 55,80 Eur, čo vo svojej podstate nepostačuje na to čo je uvedené v § 2 ods. 2 zák. č. 417/2013 Z.z., avšak kasačnému súdu aj napriek zdôvodneniu návrhu nie je zrejmé aká závažná ujma hrozí žalobcovi právnymi následkami napadnutého rozsudku, nakoľko žaloba na krajskom súde bola podaná proti už právoplatnému rozhodnutiu žalovaného a odkladný účinok kasačnej sťažnosti nemá dopad na právoplatnosť predmetného rozhodnutia žalovaného.

61. K námietkam žalobcu, že dňa 11. septembra 2017 na krajskom súde podal písomné podanie, prostredníctvom ktorého okrem iného jednak poukázal na skutočnosť, že krajský súd mal v prípade jeho nedoplnenej žaloby najskôr postupovať tak, ako je to uvedené v § 58 a nasl. SSP a nie hneď tak, ako je to uvedené v § 106 SSP - nakoľko krajský súd hneď postúpil jeho nedoplnenú žalobu v zmysle § 105 ods. 2 pís. a) SSP žalovanému s výzvou, aby sa k nej písomne vyjadril bez predchádzajúcej aplikácie § 58 a nasl. SSP - kasačný súd uvádza, že zo súdneho spisu má za preukázané, že žalobca vo svojej žalobe zo dňa 21. februára 2017 uviedol, že žaloba nemá náležitosti podľa § 182 ods. 1 SSP z dôvodu dodržania lehoty na jej podanie a zároveň sa zaviazal, že náležitosti žaloby doplní v čo najkratšom čase. Žalobca náležitosti predmetnej žaloby doplnil práve podaním zo dňa 11. septembra 2017, t. j. po takmer 7 mesiacoch. Krajský súd žalobu zo dňa 21. februára 2017 doručoval žalovanému až dňa 04. mája 2017, t. j. žalobca mal viac ako 2 mesiace na to, aby žalobu tak ako uviedol doplnil. Po doručení podania žalobcu zo dňa 11. septembra 2017 krajskému súdu, tento predmetné vyjadrenie žalovanému doručil spolu s výzvou na vyjadrenie k nej. Na základe uvedeného má kasačný súd za to, že krajský súd postupoval správne.

62. Kasačný súd na záver dodáva, že z ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu SR aj Ústavného súdu SR vyplýva, že súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka konania na spravodlivý proces.

63. Kasačný súd zároveň uvádza, že „Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Taktiež podľa už mnohonásobne judikovaného názoru ústavného súdu základné práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemôžu byť porušené iba tou skutočnosťou, že sa

všeobecné súdy nestotožnia vo svojich záveroch s požiadavkami účastníka konania (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky I. ÚS 111/2017-17 z 8. marca 2017).

64. Vzhľadom na uvedené skutočnosti kasačný súd rozhodol podľa § 461 SSP tak, že kasačnú sťažnosť žalobcu ako nedôvodnú zamietol.

65. O trovách kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 167 ods. 1 v spojení s § 467 ods. 1 SSP tak, že účastníkom nárok na náhradu trov kasačného konania nepriznal, nakoľko sťažovateľ nebol úspešný a dôvod pre priznanie náhrady trov konania žalovanej nezistil.

66. Tento rozsudok kasačného súdu bol prijatý pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.